

som den ærede Ordfører har fremstillet, ikke skulde kunne opnaa en god og sund Dannelse, der var egnet til, at dens Elever fik Dinene op for Livets aandelige Magter. Men hvad jeg benægter er, at den høiere Almendannelse kan erhverves derigjennem ligesaa fyldigt som i den klassiske Skole. Ja, det ærede Medlem fra Bornholm ler. Det er mig kjær, thi jeg veed, at det ærede Medlem staar i den Henseende paa et fra mit fuldstændig forffjelligt Standpunkt, og naar jeg kan udtale min Anskuelse saa stærkt, at det vækker hans Forargelse, tror jeg netop at have været heldig i at udtale, hvad der er min Mening. Jeg vil altsaa tillade mig at gjentage den Paa-stand, jeg gjorde, at den høiere Almendannelse ikke vil kunne naas paa en saa fyldig Maade gennem denne Art af Skoler, som den naas gennem de Skoler, vi have. Det er Spørgsmaalet. Naar vi sammenligne den lærde, den klassiske Skole, med den nye Skole, man vil oprette, da maa det erkjendes, at begge benytte samme Arter af Discipliner; Grundlaget for dem begge er de sproglige og de historiske Discipliner, og forsaavidt er der ikke Forskjel i deres Art. Men Spørgsmaalet er, om den nordiske Skole kan blive ligesaa fyldig og fuldstændig som den anden. Den ærede Ordfører har anstillet en Sammenligning og sagt, at den samme Villiens Styrkelse og Tankens Skærpelse kunde naas gennem de oldnordiske Sprog, som igjennem de klassiske. Ganske vist, men det klassiske Studium er ikke et rent sprogligt Studium, det er ikke en ren formel Dannelse, der naas derigjennem, det, man søger gennem det klassiske Studium, er noget langt Mere og noget langt Fyldigere; man nedsender sig der i en hel forsvunden Verden, tilegner sig dens Ideer og Kultur, trænger ind i dens hele Tilstand, og naar saaledes ind til Studiet af Mennesket og Menneskeheden. Det Samme vil man ogsaa gjøre gennem den nordiske Skole; det er ogsaa Menneskelivet og en hel Samfundsordning, man derigjennem vil trænge ind i. Men naar man nu sammenligner disse to Verdener, naar man sammenligner den fattigere, den paa et tidligt Stadium standsede oldnordiske Kultur med den fyldige, rige, i alle Ret-

ninger udviklede græsk-romerske, da maa man indrømme, at man gennem denne vil faa et langt fyldigere, større og rigere Udbytte end igjennem den første. Begge Netninger have de samme Egenskaber, men den klassiske har det i langt mere fyldigt og rigeligt Maal. Nu vil man sige, at en nordisk Uddannelse har en egen Side, som netop er af Bigtighed for os, nemlig den, at den vil styrke nationale Følelser, styrke vort nationale Liv, og dette turde maaste være det, som ligger til Grund for de Herrers Duffe om en saadan Skole. Ja, hvis vor nuværende Kultur var en ligesom Udvikling af vor oldnordiske i det Hele taget, var dette ganske sandt, men Sammenhængen mellem vor Kultur og den oldnordiske er brudt, og ikke længer tilstede i sin fulde Styrke. Vor Kultur er væsentlig af almeneuropæisk Karakter og hviler saaledes væsentligt paa den klassiske Kultur, den romerske og græske. Dermed er naturligvis ikke sagt, at den oldnordiske Aand ikke paa forffjellig Maade har bevaret sig og vedvarende er tilstede i vort aandelige Liv, men ville vi analysere vor nuværende Kultur, saa ville vi finde, at der er langt mere af romerske, græske og modern-europæiske Elementer i den end af oldnordiske. (Berg: Desværre!). Desværre, siger det ærede Medlem, jeg siger: Desbedre, thi det er netop paa Grundlag af den klassiske, af den græske Oldtid, at den hele europæiske Kultur, saaledes som den nu er, har udviklet sig og kun ved at have optaget den i os, have vi bevaret Sammenhængen med den hele Udvikling. Ja, vil man kaste Brag paa hele denne Kultur og sige, at vi skulde begynde helt forfra, saa har det ærede Medlem Ret til at sige desværre, men ville vi erkjende den nuværende Kulturs Fylde og Storhed, ville vi ønske at bevare og udvikle den videre, da maa vi sige: desbedre, da maa vi erkjende, at vi ved at isolere os og bygge vor Almendannelse paa det Oldnordiske ville afbryde Sammenhængen med den almindelige europæiske Kultur — og jeg tør paaftaa, at vi netop hævde vor aandelige Selvstændighed bedre ved at slutte os til den almindelige europæiske, paa det klassiske Grundlag hvilende Kultur, end ved udelukkende at støtte os paa den oldnordiske; thi,